

Πρόοδος και προκλήσεις στην εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Προτάσεις ΒΙΑΝ – Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη για ταχύτερη και δικαιότερη πράσινη μετάβαση

Βασικά Ευρήματα

- Η αναθεώρηση του πλαισίου πολιτικών της Ε.Ε. για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή δημιουργεί μια σειρά κρίσιμων προκλήσεων, από την εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας και την παραγωγικότητα των πόρων, μέχρι την οικολογική καινοτομία και τη διαχείριση αποβλήτων, που αλλάζουν ριζικά τον τρόπο αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, ενώ ταυτόχρονα αυξάνονται οι κίνδυνοι απώλειας της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- Η χώρα έχει υιοθετήσει σειρά στρατηγικών και σχεδίων δράσης για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Η ψήφιση του [Νόμου 4936/2022](#) με στόχο την κλιματική ουδετερότητα το 2050 και ενδιάμεσες μειώσεις εκπομπών θα αποτελέσει τη βάση διαμόρφωσης μελλοντικών πολιτικών και στρατηγικών και θα απαιτήσει σημαντικές επενδύσεις μέσω ιδιωτικών και δημόσιων κεφαλαίων.
- Η πρακτική εφαρμογή της **κυκλικής οικονομίας** παραμένει σημαντική πρόκληση σε κρίσιμους τομείς, όπως της **διαχείρισης αποβλήτων**, της **ανακύκλωσης** και του **βαθμού κυκλικότητας στη χρήση υλικών**. Η **κυκλική χρήση υλικών ανήλθε σε 5,4% το 2020 (από 2,4% το 2016)**, όταν ο μέσος όρος στην Ε.Ε. είναι 12,8%. Το ΒΙΑΝ προτείνει τη σύσταση Παρατηρητηρίου για την παρακολούθηση της πορείας μετάβασης και τον έγκαιρο εντοπισμό αδυναμιών και καθυστερήσεων
- Η βελτίωση της **παραγωγικότητας των πόρων**, αν και βελτιώνεται σταθερά την τελευταία δεκαετία, **εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για την Ελλάδα** που υπολείπεται (€1,77/kg έναντι €2,09/kg στην Ε.Ε.).
- Στην **οικολογική καινοτομία**, την ανάπτυξη δηλαδή καινοτόμων προϊόντων, υλικών, υπηρεσιών και διεργασιών που προστατεύουν το περιβάλλον και αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους διαθέσιμους πόρους, **η Ελλάδα ήταν 17^η το 2021**.
- Στα αστικά απόβλητα, ενώ οι παραγόμενες ποσότητες είναι κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (524kg/κάτοικο/χρόνο), το 80% των αστικών αποβλήτων καταλήγει σε ταφή, που είναι η 25^η επίδοση στην Ε.Ε., και πολύ μακριά από το 10% που είναι ο στόχος μέχρι το 2030.
- Καθυστερήσεις επίσης καταγράφονται ως προς την ολοκληρωμένη **διαχείριση και προστασία των περιοχών Natura**, την επιτυχημένη ολοκλήρωση των **Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ)**, καθώς και την κατάρτιση **θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων**.
- Παρά τις επιμέρους βελτιώσεις, ζητούμενο παραμένει η επιτάχυνση στην **περιβαλλοντική αδειοδότηση, νέων ή υφιστάμενων έργων**. Η **αναμενόμενη αύξηση του φόρτου των αδειοδοτούσων αρχών από τις προβλέψεις του κλιματικού νόμου (Νόμος 4936/2022)**, καθιστά άμεση προτεραιότητα τη αξιοποίηση ιδιωτών ελεγκτών, μέσω του **μητρώου αξιολογητών ΜΠΕ**.

Σύνοψη

Η κλιματική φιλοδοξία της Ευρώπης συνοδεύεται από ένα ολοκληρωμένο πράσινο θεσμικό πλαίσιο με στόχους για την κλιματική ουδετερότητα, την προώθηση της κυκλικής οικονομίας, και την προστασία του περιβάλλοντος. Αυτό το πλαίσιο παρακολουθείται μέσω των εκθέσεων εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας ([Environmental Implementation Review EIR](#)).

Στην τελευταία έκθεση (Σεπτέμβριος 2022), αναδεικνύεται η ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις σε κρίσιμα ζητήματα διαχείρισης αποβλήτων, κυκλικής οικονομίας και περιβαλλοντικών ελέγχων. Για την Κυκλική Οικονομία, η ανάγκη επιτάχυνσης αφορά τόσο την εφαρμογή κανόνων και τις απαραίτητες υποδομές για να πετύχει η χώρα τους στόχους και να σταματήσει να καταβάλλει πρόστιμα εκατομμυρίων (€66.5 εκ για άτυπη Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

λειτουργία χώρων ταφής και €50εκ για αναποτελεσματική διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων), όσο και πλήρη αξιοποίηση των περίπου €12 δισ. του Ταμείου Ανάκαμψης που προορίζεται για σε κλιματικούς στόχους, μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

Ο σχεδιασμός με τρόπο που να διασφαλίζει την όσο το δυνατόν ευρύτερη συμμετοχή των επιχειρήσεων στις διάφορες παροχές του προγράμματος αποτελεί κρίσιμη προϋπόθεση επιτυχίας. Παράλληλα, η επένδυση στην ευαισθητοποίηση των πολιτών και στη δημιουργία ζήτησης για πράσινα προϊόντα και υπηρεσίες

Η επιχειρηματικότητα στηρίζει την μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα. Όμως **οι επιλογές που θα ακολουθήσει η Ε.Ε. θα πρέπει να διασφαλίζουν ίσους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων εντός και εκτός Ευρώπης**, ενώ ειδική μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί για τις εξαγωγές. Η διαρροή επενδύσεων από την Ε.Ε. είναι μια πραγματικότητα με οικονομικές αλλά και περιβαλλοντικές συνέπειες, αφού η παραγωγή μεταφέρεται σε χώρες με μεγαλύτερο ανθρακικό αποτύπωμα. Όμως η αποανθρακοποίηση της οικονομίας είναι μια μακρά, τεχνικά σύνθετη και ακριβή διαδικασία, η οποία πρέπει να διενεργηθεί με τρόπο που να διασφαλίζει την οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητά της. Σε αυτή την κατεύθυνση, οι στόχοι και οι πολιτικές για το κλίμα είναι αναγκαίο να συνοδεύονται από αναλυτικές αξιολογήσεις κόστους, οφέλους και επιπτώσεων στην οικονομία, τις επιχειρήσεις και την κοινωνία.

Προτάσεις του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

- Να δοθεί προτεραιότητα στο σχεδιασμό δράσεων εθνικού χαρακτήρα, όπως: εθνικό σχέδιο για τη βιομηχανική συμβίωση, εθνικό σχέδιο για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων.
- Διαμόρφωση και λειτουργία **ολοκληρωμένου πλαισίου καταγραφής των μεγεθών της κυκλικής οικονομίας** (σύσταση Παρατηρητηρίου) για την παρακολούθηση της πορείας μετάβασης και τον έγκαιρο εντοπισμό αδυναμιών και καθυστερήσεων.
- **Εφαρμογή του θεσμοθετημένου τέλους υγειονομικής ταφής**, όπως ισχύει σε [23 χώρες](#) της Ε.Ε., σύμφωνα με τις προβλέψεις του [Νόμου 4819/2021](#), με στόχο να καταστεί η ταφή ακριβότερη της επεξεργασίας – διαχείρισης.
- **Επάρκεια υποδομών σε εγκαταστάσεις χωριστής συλλογής, επεξεργασίας, αξιοποίησης**, με στόχο την ανάκτηση δευτερογενών υλικών (σε ικανές ποσότητες και με κατάλληλη ποιότητα).
- **Εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ)**, προτεραιότητα στη δημιουργία πλαισίου παρακολούθησης και διεύρυνση των υποχρεωτικών πράσινων κριτηρίων και σε άλλες κατηγορίες ΠΔΣ, όπως περί *σχεδιασμού/κατασκευής οδοποιίας και έργων υποδομών και σχεδιασμού/κατασκευής κτιριακών υποδομών*
- Ανάπτυξη προτύπων για **δευτερογενή υλικά και καύσιμα**.
- Ενίσχυση των ελέγχων εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας μέσω **ενεργοποίησης του θεσμού των ιδιωτών επιθεωρητών** για την αποτελεσματική αντιμετώπιση φαινομένων αθέμιτου ανταγωνισμού στη νέα, κυκλική, οικονομία.
- **Έκδοση προεδρικών διαταγμάτων για τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης** και πλήρη εναρμόνιση με τις σύγχρονες ευρωπαϊκές αλλά και διεθνείς πρακτικές προστασίας, ώστε να καταστεί εφικτή η ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε συμφωνία με τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής.
- **Επιτάχυνση των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης με την άμεση λειτουργία των μητρώων αξιολογητών ΜΠΕ**, αλλά και των ελέγχων εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας με ενεργοποίηση του θεσμού των ιδιωτών επιθεωρητών.

Εφαρμογή των περιβαλλοντικών πολιτικών στην Ευρώπη και την Ελλάδα

Η Ευρώπη είναι η πρώτη ήπειρος που θεσπίζει σταδιακά ένα πλήρες θεσμικό πλαίσιο για την μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα το 2050, εστιάζοντας μεταξύ άλλων στην ενεργειακή μετάβαση, τη μείωση εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου, την προώθηση της κυκλικής οικονομίας, τη μείωση της ρύπανσης και την προστασία της φύσης. Από το 2016, η Επιτροπή έχει δεσμευθεί να υποβάλλει τακτικά, εκθέσεις για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην Ε.Ε. ([Environmental Implementation Review - EIR](#)). Στις εκθέσεις αυτές αποτυπώνεται η πρόοδος των κρατών-μελών, και εντοπίζονται τυχόν καθυστερήσεις και οι κυριότερες αιτίες για την ελλιπή εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Στην [τελευταία έκθεσή της για την Ελλάδα](#), (Σεπτέμβριος 2022), διαπιστώνεται μεταξύ άλλων ότι η χώρα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικά διαρθρωτικά προβλήματα όσον αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων, την πρόοδο της κυκλικής οικονομίας, την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών περιβαλλοντικών ελέγχων, καθώς επίσης και ελλείψεις στο χρηματοδοτικό πλαίσιο. Ταυτόχρονα, η έκθεση σημειώνει ότι, αν και το δίκτυο Natura 2000 είναι πλήρες, δεν έχουν ακόμα προσδιοριστεί οι ειδικοί ανά τόπο στόχοι και τα μέτρα διατήρησης.

Το παρόν δελτίο αναδεικνύει τα πεδία προς βελτίωση, όπως καταγράφονται στην εν λόγω έκθεση της Ε.Ε., περιλαμβάνοντας τις προτάσεις του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη σε κάθε ένα από αυτά.

Ανάγκη επιτάχυνσης προς την κυκλική οικονομία

Στην κυκλική οικονομία, επίκεντρο είναι η αποδοτική χρήση των πεπερασμένων φυσικών πόρων του πλανήτη, για παραγωγή προϊόντων σχεδιασμένων ώστε να μπορούν να παραμένουν εντός της οικονομίας για όσο το δυνατόν περισσότερο χρονικό διάστημα και όταν απορριφθούν να δημιουργήσουν το μικρότερο δυνατό περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Η χώρα μας, τα τελευταία χρόνια έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο σε επίπεδο πολιτικών και ρυθμιστικού πλαισίου, με την υιοθέτηση της [Εθνικής Στρατηγικής για την Κυκλική Οικονομία](#) το 2018 και την έγκριση του [Σχεδίου Δράσης \(Οδικού Χάρτη\)](#) το 2021, καθώς και με επιμέρους παρεμβάσεις, όπως ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για τη διαχείριση αποβλήτων.

Ωστόσο, σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής, η κυκλική οικονομία στην Ελλάδα υστερεί σημαντικά, με μία από τις βασικές αδυναμίες να παραμένει το υψηλό ποσοστό ταφής αποβλήτων.

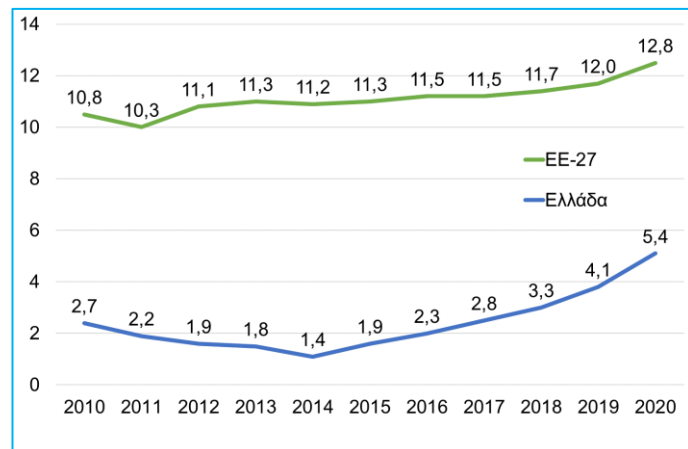
Ειδικότερα, **η κυκλική χρήση υλικών ανήλθε σε 2,4% το 2016 και σε 5,4% το 2020**, σε σύγκριση με 12,8% κατά μέσο όρο στην Ε.Ε. ([Δ1](#)). Τα ποσοστά αυτά καταδεικνύουν ότι το μερίδιο των δευτερογενών υλικών που επανεισάγεται στην οικονομία είναι πολύ μικρό.

Ταυτόχρονα, η **παραγωγικότητα των πόρων**, ένας δείκτης που εκφράζει πόσο αποτελεσματικά χρησιμοποιεί η οικονομία τους υλικούς πόρους για την παραγωγή πλούτου, αν και βελτιώνεται σταθερά την τελευταία δεκαετία, **εξακολουθεί να υπολείπεται στην Ελλάδα** (€1,77 ανά kg έναντι €2,09 ανά kg κατά μέσο στην Ε.Ε., [Δ2](#)).

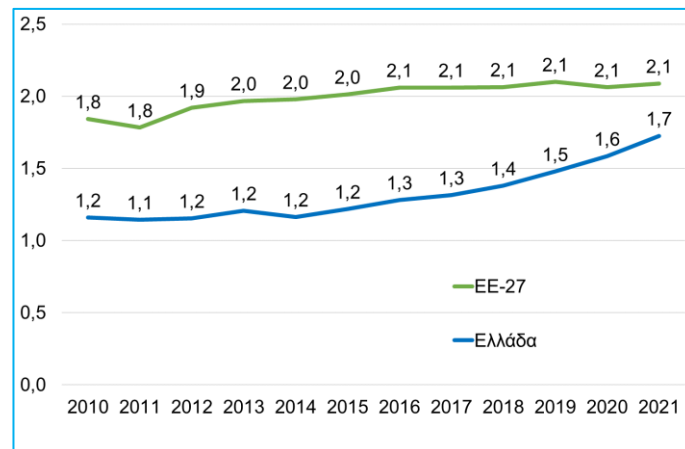
Δ1: Ποσοστό κυκλικής χρήσης υλικών

(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Επισκόπηση της εφαρμογής της Περιβαλλοντικής Πολιτικής στην Ελλάδα](#), Σεπ. 2022)

Δ2: Παραγωγικότητα πόρων

(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Επισκόπηση της εφαρμογής της Περιβαλλοντικής Πολιτικής στην Ελλάδα](#), Σεπ. 2022)

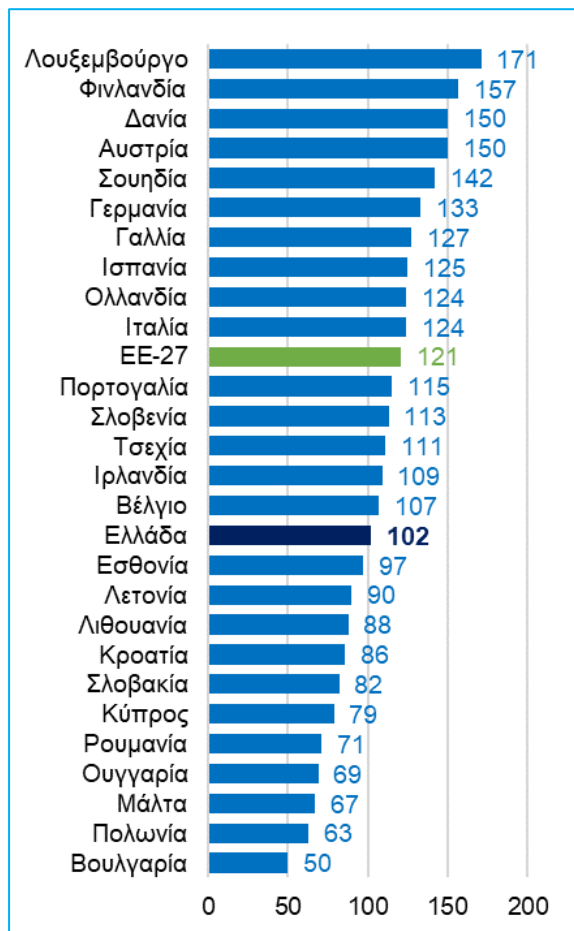
Σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής, η κυκλική οικονομία στην Ελλάδα υστερεί σημαντικά, με μία από τις βασικές αδυναμίες να παραμένει το υψηλό ποσοστό ταφής στη διαχείριση αποβλήτων.

Ως προς την **οικολογική καινοτομία**, την ανάπτυξη δηλαδή καινοτόμων προϊόντων, υλικών, υπηρεσιών και διεργασιών που προστατεύουν το περιβάλλον και αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους διαθέσιμους πόρους, η Ελλάδα κατέλαβε την 17^η θέση το 2021 (Δ3), καταγράφοντας χαμηλότερες επιδόσεις από τον μέσο όρο της Ε.Ε. και στις πέντε συνιστώσες του δείκτη (δραστηριότητες οικολογικής καινοτομίας, εκροές οικολογικής καινοτομίας, κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα, εισροές οικολογικής καινοτομίας και αποτελέσματα αποδοτικής χρήσης των πόρων).

Είναι κρίσιμο να δοθεί προτεραιότητα στο σχεδιασμό δράσεων εθνικού χαρακτήρα, όπως το εθνικό σχέδιο για τη βιομηχανική συμβίωση και το αντίστοιχο για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων, και η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου καταγραφής των μεγεθών της κυκλικής οικονομίας (σύσταση Παρατηρητηρίου) για την παρακολούθηση της πορείας μετάβασης και τον έγκαιρο εντοπισμό αδυναμιών και καθυστερήσεων.

Δ3: Οικολογική καινοτομία και προϊόντα με οικολογικό σήμα
(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Eco-innovation Scoreboard 2021*)

Είναι κρίσιμη η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου καταγραφής των μεγεθών της κυκλικής οικονομίας για την παρακολούθηση της πορείας μετάβασης και τον έγκαιρο εντοπισμό αδυναμιών και καθυστερήσεων.

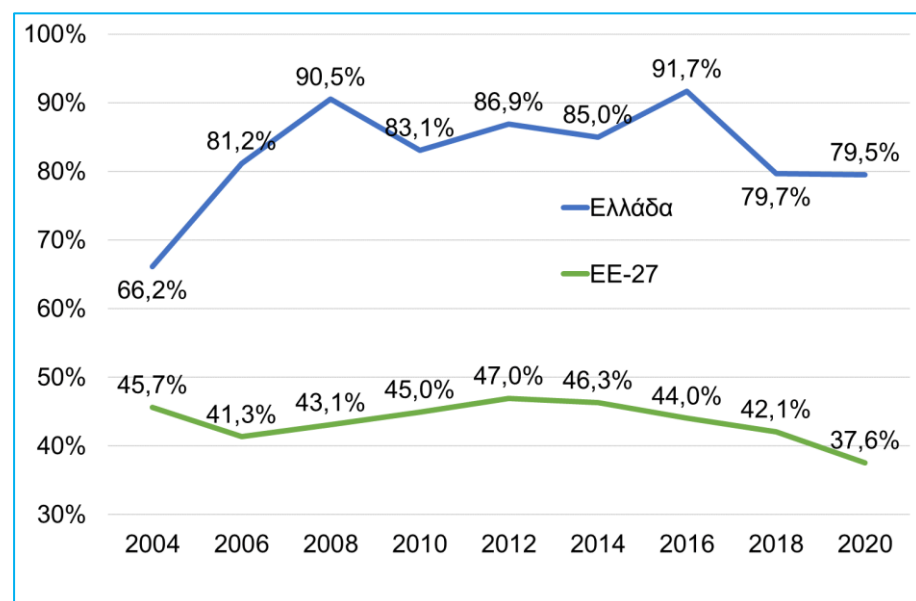
Παραμένει σταθερά χαμηλή η εθνική επίδοση στην διαχείριση αποβλήτων

Με την ψήφιση του [Νόμου 4819/2021](#) η Ελλάδα έχει αναθεωρήσει το ρυθμιστικό πλαίσιο διαχείρισης αποβλήτων, ώστε να συμβαδίζει με τις απαιτήσεις του ευρωπαϊκού [Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία](#) και να υποστηρίξει τους φιλόδοξους στόχους του [Εθνικού Σχεδίου για τη Διαχείριση Αποβλήτων \(ΕΣΔΑ\)](#) που υιοθετήθηκε το 2020.

Το [ΕΣΔΑ](#) προβλέπει, μεταξύ άλλων, ελαχιστοποίηση της **υγειονομικής ταφής** αστικών στερεών αποβλήτων (ΑΣΑ) στο **10% έως το 2030** -πέντε έτη νωρίτερα από ό,τι απαιτεί η **Ε.Ε.**-, καθιέρωση ρευστών χωριστής συλλογής για **τουλάχιστον 10 υλικά**, οργάνωση **Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ)** για **νέα ρεύματα αποβλήτων και δημιουργία νέων μονάδων διαλογής και επεξεργασίας αποβλήτων και ενεργειακής αξιοποίησης** των υπολειμμάτων επεξεργασίας αποβλήτων και απορριμματογενών καυσίμων¹.

Η επίτευξη των φιλόδοξων στόχων που έχουν τεθεί, εντείνει την ανάγκη επιτάχυνσης αλλά και αποτελεσματικότητας ώστε να βελτιωθούν οι διαχρονικά χαμηλές επιδόσεις της Ελλάδας στον τομέα των αποβλήτων.

Δ4: Ποσοστό υγειονομικής ταφής/διάθεσης αστικών αποβλήτων (Eurostat, 2020)

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το **80% περίπου των αστικών αποβλήτων καταλήγει σε ταφή (Δ4)**, ποσοστό που αποτελεί την τρίτη χειρότερη επίδοση σε επίπεδο Ε.Ε. και απέχει πολύ από τον στόχο του 10% υγειονομική ταφή μέχρι το 2030. **Η επιβολή του θεσμοθετημένου τέλους υγειονομικής ταφής, όπως ισχύει σε 23 χώρες στην Ε.Ε., πρέπει να εφαρμοστεί σύμφωνα με τις προβλέψεις του Νόμου 4819/2021, με στόχο να συμβάλει στο να καταστεί η ταφή ακριβότερη της επεξεργασίας – διαχείρισης.** Σημειώνεται, ότι το πρόβλημα εντοπίζεται στη διαχείριση αστικών αποβλήτων και όχι στην παραγωγή τους (Δ5).

¹ Δείτε αναλυτικά: ΣΕΒ, Flash Report τεύχος 32, «[Διαχείριση αποβλήτων: Νέος νόμος, φιλόδοξοι στόχοι, μεγάλες προκλήσεις](#)», Ιούλιος 2021

Στην έκθεση της Ε.Ε. σημειώνεται ότι:

- Εξακολουθεί να λειτουργεί μεγάλος αριθμός **χώρων υγειονομικής ταφής που είναι παράνομοι ή δεν πληρούν τα πρότυπα**. Παράλληλα, 17 τέτοιοι χώροι έχουν κλείσει, χωρίς να έχουν ακόμα αποκατασταθεί. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, με δύο αποφάσεις του, έχει καταδικάσει την Ελλάδα, η οποία έχει καταβάλει πρόστιμα ύψους €66,5εκ. για αυτές τις παραβάσεις.
- Η χώρα έχει καταδικαστεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για την αναποτελεσματική διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων και έχει καταβάλει μέχρι σήμερα πρόστιμα ύψους €49,6 εκατ.
- Περαιτέρω πρόοδος, π.χ. ως προς τους εναπομείναντες παράνομους χώρους υγειονομικής ταφής θα είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί χωρίς την κατασκευή νέων εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων, ενώ πρέπει να ενταθούν και οι προσπάθειες για τη δημιουργία επαρκούς **δικτύου εγκαταστάσεων για την αποτελεσματική διαχείριση του συνόλου των επικίνδυνων αποβλήτων**.
- Η χώρα **δεν διαθέτει επαρκείς εγκαταστάσεις επεξεργασίας** και χωριστή συλλογή για γυαλί και βιοαποδομήσιμα απόβλητα. Τα περισσότερα οργανικά απόβλητα απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής χωρίς προηγουμένως να έχουν σταθεροποιηθεί.
- Έχει σημειωθεί αμελητέα πρόοδος την τελευταία δεκαετία όσον αφορά την αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης, με το **ποσοστό των αστικών αποβλήτων που ανακυκλώνεται να ανέρχεται σε μόλις 21%** το 2019 ([Δ6](#)), τη στιγμή που ο μέσος όρος στην Ε.Ε. είναι 48% και ο στόχος για το 2025 στο 55%.

Η επιβολή του θεσμοθετημένου τέλους υγειονομικής ταφής, όπως ισχύει σε [23 χώρες](#) στην Ε.Ε., πρέπει να εφαρμοστεί σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ν. 4819/2021, με στόχο να συμβάλλει ώστε να καταστεί η ταφή ακριβότερη της επεξεργασίας-διαχείρισης.

Η ανεπάρκεια του δικτύου εγκαταστάσεων χωριστής συλλογής, επεξεργασίας, ανακύκλωσης αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους ανασταλτικούς παράγοντες για τη δημιουργία πραγματικής αγοράς για την κυκλική οικονομία. Ενδεικτικά, τα οργανικά απόβλητα συνεχίζουν να αποτελούν το ποσοτικά κυρίαρχο ρεύμα των αστικών αποβλήτων (44,3% βάσει στοιχείων [ΕΣΔΑ](#)) αφού και δεν έχουν διαχωριστεί και η χώρα καταλαμβάνει, σύμφωνα με [διαθέσιμες μετρήσεις επεξεργασίας IOBE](#), την **4η χειρότερη θέση στην Ε.Ε.** ως προς την απόρριψη τροφίμων **ανά κάτοικο**.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι και η **τόνωση της ζήτησης σε δευτερογενή προϊόντα και υπηρεσίες κυκλικής οικονομίας**. Οι πράσινες δημόσιες προμήθειες με τη διεύρυνση της υποχρεωτικής εφαρμογής πράσινων κριτηρίων σε κατηγορίες έργων με προοπτικές στη δημιουργία πράσινης αγοράς, όπως τα έργα οδοποιίας, υποδομών και κτιριακών υποδομών, αποτελούν σημαντικό πεδίο προς την κατεύθυνση

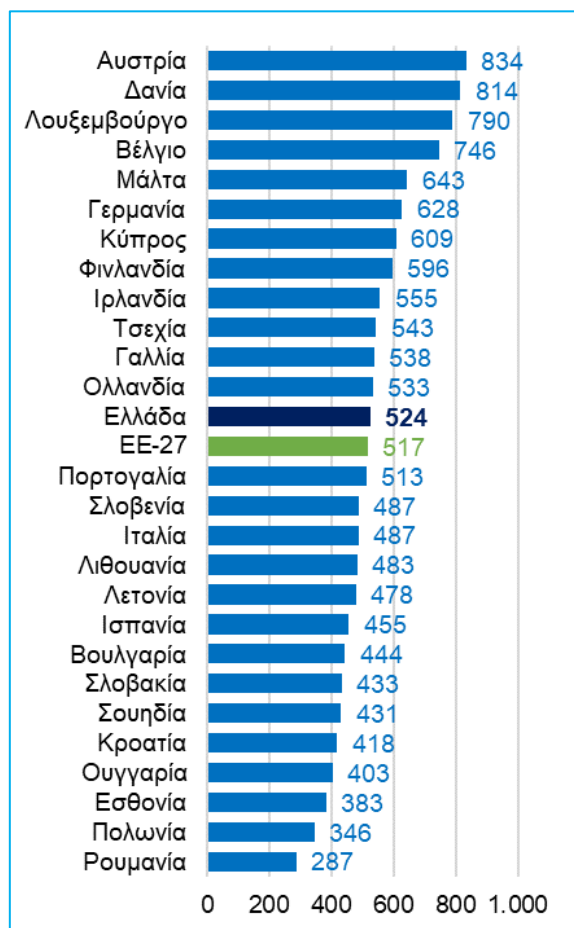

αυτή. Συμπληρωματικά, απαιτείται η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου προδιαγραφών για τα υλικά αυτά.

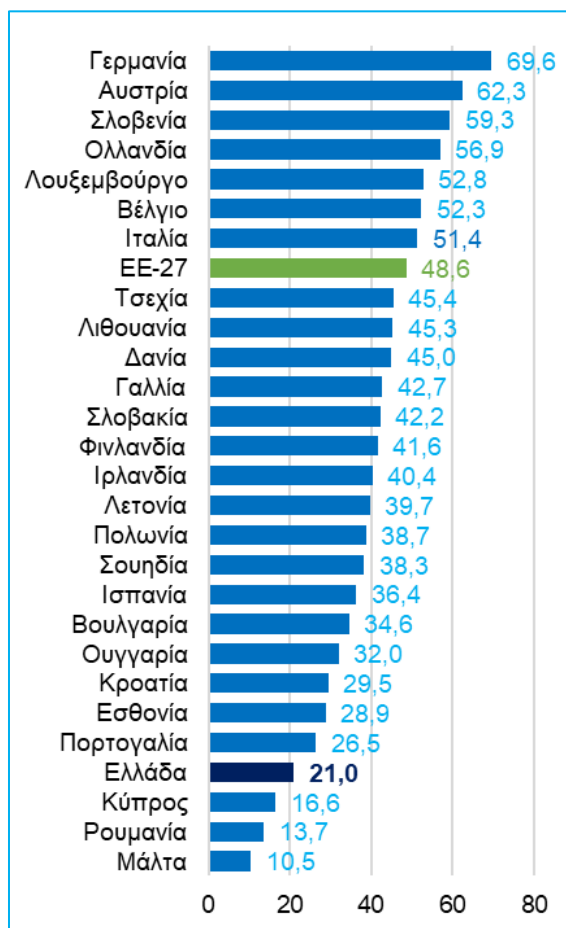
Καθοριστικό ρόλο για την μετάβαση στην κυκλική οικονομία θα διαδραματίσει η απαραίτητη **μεταστροφή κρίσιμης μάζας καταναλωτών προς την υιοθέτηση ορθών πρακτικών διαχείρισης αποβλήτων και την επιλογή προϊόντων και υπηρεσιών συμβατών με τις αρχές της κυκλικής οικονομίας**.

Σε αυτή την κατεύθυνση, οι προτεραιότητες του εθνικού σχεδιασμού πρέπει να περιλαμβάνουν: την υλοποίηση εκτεταμένων προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών, τόσο σε κεντρικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, καθώς και την ενίσχυση της δέσμευσης σε κρίσιμα μέτρα διαχείρισης αποβλήτων που δεν μπορούν να υλοποιηθούν χωρίς ευρεία συμμετοχή της κοινωνίας, όπως η ορθή εφαρμογή της Διαλογής στην Πηγή, το «πληρώνω όσο πετάω», και το νέο σύστημα εγγυοδοσίας για τις φιάλες ποτών.

Δ5: Παραγόμενα αστικά απόβλητα
(Eurostat, 2020) (Kg ανά κάτοικο)

Δ6: Ποσοστό ανακύκλωσης αστικών αποβλήτων
(Eurostat, 2020)

Σημ.: Τα στοιχεία για την Ελλάδα είναι για το έτος 2019.

Καθοριστικό ρόλο για την μετάβαση στην κυκλική οικονομία θα διαδραματίσει η απαραίτητη μεταστροφή κρίσιμης μάζας καταναλωτών προς την υιοθέτηση ορθών πρακτικών διαχείρισης αποβλήτων και την επιλογή προϊόντων και υπηρεσιών συμβατών με τις αρχές της κυκλικής οικονομίας.

Ασαφές πλαίσιο διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών

Ο φυσικός πλούτος της Ελλάδας αποτελεί σημαντικό εθνικό κεφάλαιο, ιδιαίτερης και χαρακτηριστικής ποικιλομορφίας, με εθνική και παγκόσμια αξία. Συγκεκριμένα:

- **φιλοξενεί 89 τύπους οικοτόπων** και 296 είδη που καλύπτονται από την [Οδηγία για τους οικοτόπους](#) και πληθυσμούς 160 ειδών πτηνών που απαριθμούνται στο παράρτημα I της [Οδηγίας για τα πτηνά](#),
- **έχει χαρακτηρίσει 446 τόπους Natura 2000**, στους οποίους περιλαμβάνονται 265 τόποι κοινοτικής σημασίας (ΤΚΣ) βάσει της οδηγίας για τους οικοτόπους και 207 ζώνες ειδικής προστασίας (ΖΕΠ) βάσει της οδηγίας για τα άγρια πτηνά,
- **το 27,3% της χερσαίας έκτασης καλύπτεται από το δίκτυο Natura 2000** (κάλυψη στην Ε.Ε. 18,5%, **Δ7**), με τις ζώνες ειδικής προστασίας (που ταξινομούνται βάσει της οδηγίας για τα πτηνά) να καλύπτουν το 21% (κάλυψη στην Ε.Ε. 12,8 %) και τους τόπους κοινοτικής σημασίας (που ταξινομούνται βάσει της οδηγίας για τους οικοτόπους) να καλύπτουν το 16,6 % (κάλυψη στην Ε.Ε. 14,2%) της ελληνικής επικράτειας,
- **το 19,6% της συνολικής θαλάσσιας έκτασης** της χώρας, καλύπτεται από **το δίκτυο Natura 2000**
- **η Ελλάδα προστατεύει νομίμως το 35,2% των χερσαίων περιοχών της** (κάλυψη 26% στην Ε.Ε. των 27) **και το 4,62% των θαλάσσιων περιοχών της** (κάλυψη 12% στην Ε.Ε. των 27).

Ωστόσο, παρατηρούνται μεγάλες καθυστερήσεις ως προς τα σχέδια διαχείρισης και τον ορισμό των επιτρεπόμενων και απαγορευμένων δραστηριοτήτων. Τον Απρίλιο του 2021, εγκρίθηκαν εθνικοί στόχοι διατήρησης για τους οικοτόπους και τα είδη για τα οποία υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία, όμως, δεν έχουν ακόμα τεθεί σε εφαρμογή οι ειδικοί ανά τόπο στόχοι διατήρησης και μέτρα διατήρησης λόγω ανεπαρκών πρωτογενών δεδομένων.

Ειδικότερα, η Ε.Ε. σημειώνει ότι η Ελλάδα πρέπει να εκτελέσει την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (υπόθεση C-849/19, 2020) **θεσπίζοντας όλα τα αναγκαία μέτρα για τον καθορισμό κατάλληλων στόχων διατήρησης και μέτρων διατήρησης για όλους τους τόπους κοινοτικής σημασίας που βρίσκονται στην επικράτειά της.**

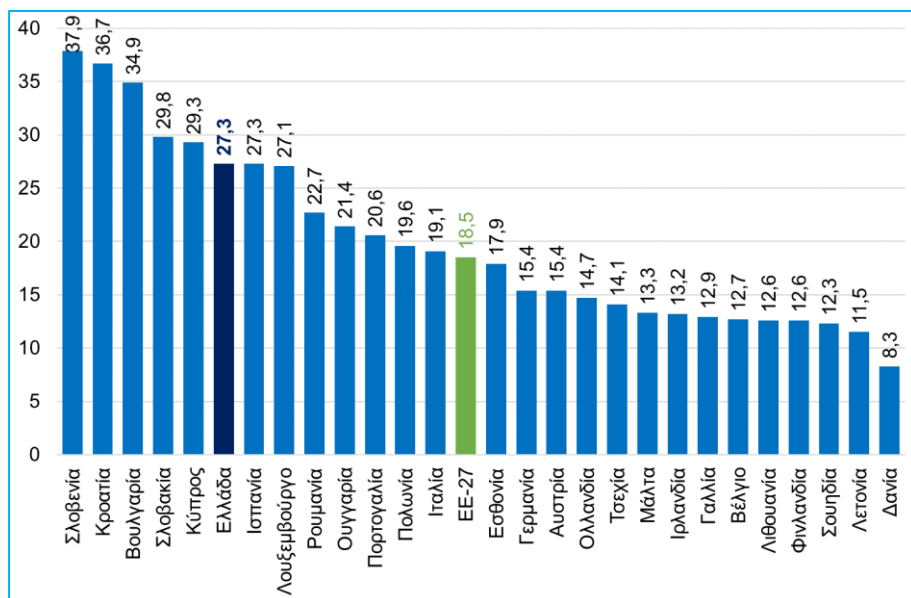
Ο [Νόμος 4685/2020](#) αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της κατάστασης με την ενσωμάτωση του συνόλου των πρώην Φορέων Διαχείρισης στον Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ). Ο τελευταίος, θα είναι ο κεντρικός φορέας για τη διαχείριση των προστατευόμενων

περιοχών, ενώ σε αυτόν θα λειτουργούν 24 αποκεντρωμένες μονάδες διαχείρισης. Όμως, αυτό το νέο σύστημα διακυβέρνησης δεν έχει ακόμη καταστεί πλήρως λειτουργικό και, άρα, δεν μπορεί ακόμα να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητά του.

Οι σημαντικές καθυστερήσεις της χώρας μας αναφορικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση και προστασία των περιοχών Natura, την επιτυχημένη ολοκλήρωση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ), καθώς και την κατάρτιση θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων, μέσω των οποίων θα καταστεί εφικτή η κατανομή των χρήσεων στο θαλάσσιο χώρο, έχουν επιπτώσεις και στην ορθολογική και ολοκληρωμένη ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στις περιοχές αυτές σύμφωνα και με τις απαιτήσεις των μελετών.

Δ7: Ποσοστό κάλυψης χερσαίων προστατευόμενων περιοχών
(Eurostat, 2020)

Στο πλαίσιο αυτό, δεδομένων και των ευρωπαϊκών κατευθυντήριων γραμμών σχεδιασμού και διαχείρισης σημαντικών τομέων δραστηριότητας στις περιοχές Natura, **είναι σημαντικό οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης που θα θεσμοθετηθούν στις επιμέρους ζώνες μέσω προεδρικών διαταγμάτων, να εναρμονίζονται με τις σύγχρονες ευρωπαϊκές αλλά και διεθνείς πρακτικές προστασίας, διατήρησης και βιώσιμης ανάπτυξης.** Προς αυτή την κατεύθυνση, πρέπει να εκκινήσουν άμεσα ευρείες διαδικασίες διαβούλευσης σε σχέση με τις διατάξεις που αποσύρθηκαν κατά την ψήφιση του [Νόμου 4964/2022](#), αναφορικά με το μεταβατικό πλαίσιο των νομίμως υφιστάμενων έργων και δραστηριοτήτων καθώς και αυτών υπό αδειοδότηση αλλά και των δυνητικών χρήσεων.

Τήρηση προθεσμιών και απαιτήσεων περιβαλλοντικής νομοθεσίας

Παρά τις επιμέρους βελτιώσεις, οι καθυστερήσεις στην **περιβαλλοντική αδειοδότηση, νέων ή και υφιστάμενων έργων παραμένουν σημαντικές, ενώ ο φόρτος των αδειοδοτουσών αρχών αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά από τις προβλέψεις του κλιματικού νόμου (Νόμος 4936/2022)**, γεγονός που καθιστά άμεση προτεραιότητα την λειτουργία ιδιωτών αξιολογητών, μέσω του **μητρώου αξιολογητών ΜΠΕ**.

Για την ολοκλήρωση του ρυθμιστικού πλαισίου, αλλά και για την ανάγκη ενίσχυσης των ελέγχων εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας είναι επίσης απαραίτητο να ενεργοποιηθεί άμεσα ο θεσμός των ιδιωτών επιθεωρητών με την ολοκλήρωση του σχετικού νομοθετικού πλαισίου (έκδοση ΠΔ για τη σύσταση Μητρώου Περιβαλλοντικών Ελεγκτών και ΥΑ για τις αμοιβές τους).

Ο στόχος για κλιματική ουδετερότητα το 2050 δημιουργεί μεγάλες προκλήσεις

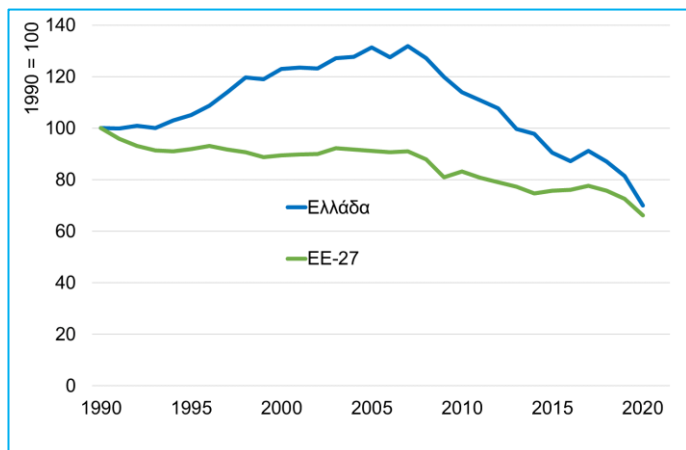
Κατά την τρέχουσα περίοδο, η αναθεώρηση του πλαισίου πολιτικών της Ευρώπης για τον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή δημιουργεί μια σειρά κρίσιμων προκλήσεων. Μεταξύ αυτών, το πακέτο μέτρων [Fit for 55](#) και ειδικότερα η [αναθεώρηση του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών](#) (ΣΕΔΕ) και η [πρόταση εφαρμογής του Μηχανισμού Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα](#), αποτελούν επιλογές που αλλάζουν ριζικά τον τρόπο αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής στην Ε.Ε., ενώ ταυτόχρονα αυξάνονται οι κίνδυνοι απώλειας της ανταγωνιστικότητας. Στη βάση αυτή, οι επιλογές που θα ακολουθήσει η Ε.Ε. θα πρέπει να διασφαλίζουν ίσους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων εντός και εκτός Ευρώπης, ενώ ειδική μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί για τις εξαγωγές².

Σύμφωνα την Eurostat, από το 1990 έως το 2020, οι συνολικές εκπομπές ΑτΘ στην Ελλάδα μειώθηκαν κατά 30% (πολύ κοντά στον μέσο όρο της Ε.Ε., [Δ8](#)), ενώ οι εκπομπές που καλύπτονται από το [Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών](#) (ΣΕΔΕ) της Ε.Ε. μειώθηκαν κατά 53% (έναντι μείωσης 26% στην Ε.Ε., [Δ9](#)). ‘Η εξέλιξη αυτή σχετίζεται έως έναν βαθμό και με τη μεγάλη πτώση της βιομηχανικής παραγωγής κατά την περίοδο 2007 – 2014 (-29% στην Ελλάδα έναντι -7,9% στην Ε.Ε.).

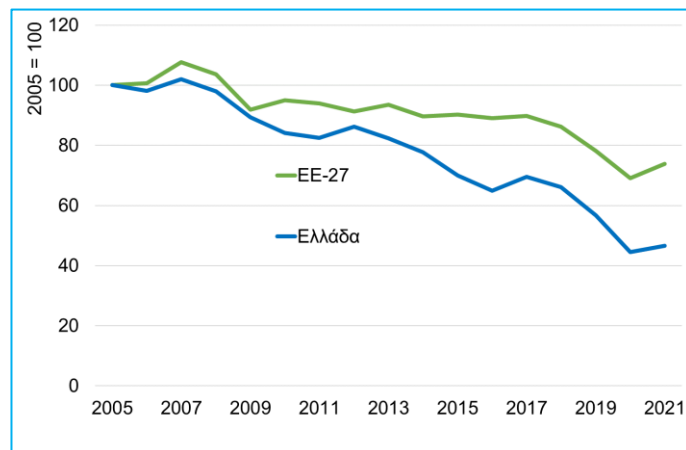
Για τις εκπομπές που δεν καλύπτονται από το ΣΕΔΕ (εκπομπές που εμπίπτουν στον [Κανονισμό για τον Επιμερισμό των Προσπαθειών](#)), σύμφωνα με την επισκόπηση της Ε.Ε. για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής 2022, η Ελλάδα εκτιμάται ότι υπερέβη σε μεγάλο βαθμό τον τρέχοντα στόχο της για το 2030. Σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ε.Ε., η Ελλάδα έχει ως στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στους τομείς εκτός ΣΕΔΕ (κτίρια, οδικές και εγχώριες θαλάσσιες μεταφορές, γεωργία, απόβλητα και μικρές βιομηχανίες) κατά 4% έως το 2020 και κατά 16% έως το 2030, σε σύγκριση με το 2005. Με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις της Ε.Ε. οι εκπομπές αυτών των τομέων μειώθηκαν κατά 33% το 2020 και αναμένεται να μειωθούν κατά 27% το 2030, υπερκαλύπτοντας τους στόχους που έχουν τεθεί ([Δ10](#)).

² Δείτε αναλυτικά τις θέσεις του ΣΕΒ στο Special Report, τεύχος 71: «[Ανταγωνιστικότητα και κλιματική μετάβαση: Δυο αλληλένδετοι στόχοι για την Ευρώπη](#)», Μάρτιος 2022

Δ8: Συνολικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου
(Eurostat, 2020)

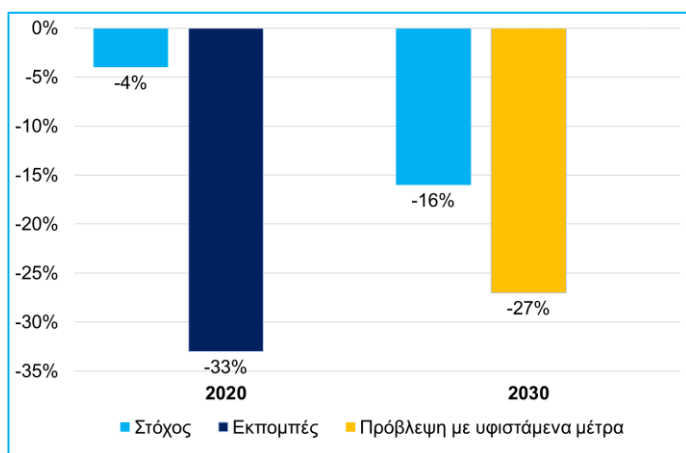

Δ9: Εκπομπές που καλύπτονται από το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών
(Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, [EU Emissions Trading System \(ETS\) data viewer](#), 2021)

Δ10: Εκπομπές που καλύπτονται από τον Κανονισμό Επιμερισμού των Προσπαθειών

(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Επισκόπηση της εφαρμογής της Περιβαλλοντικής Πολιτικής στην Ελλάδα](#), Σεπ. 2022)

Η πρόσφατη ψήφιση του εθνικού κλιματικού νόμου ([Νόμος 4936/2022](#)) και η υιοθέτηση του μακροπρόθεσμου στόχου για κλιματική ουδετερότητα το 2050, με ενδιάμεσους στόχους μείωσης των εκπομπών κατά 55% το 2030 και κατά 80% το 2040, θα αποτελέσει τη βάση διαμόρφωσης μελλοντικών πολιτικών και στρατηγικών και θα απαιτήσει σημαντικές επενδύσεις μέσω ιδιωτικών και δημόσιων κεφαλαίων.

Σε κάθε περίπτωση, **είναι αναγκαίο οι πολιτικές για το κλίμα να συνοδεύονται από αναλυτική αξιολόγηση κόστους, οφέλους και επιπτώσεων στην οικονομία, τις επιχειρήσεις και την κοινωνία.** Βασικό ζητούμενο είναι η στάθμιση των περιβαλλοντικών στόχων με την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και με το κόστος για την κοινωνία.

Είναι αναγκαίοι οι πολιτικές για το κλίμα να συνοδεύονται από αναλυτική αξιολόγηση κόστους, οφέλους και επιπτώσεων στην οικονομία, τις επιχειρήσεις και την κοινωνία. Βασικό ζητούμενο είναι η στάθμιση των περιβαλλοντικών στόχων με την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και με το κόστος για την κοινωνία.

Χρηματοδότηση της μετάβασης

Σύμφωνα με την επισκόπηση της Ε.Ε. για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής 2022, η Ελλάδα έλαβε €23,1 δισ. από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία κατά την περίοδο 2014-2020, εκ των οποίων οι επενδύσεις για το περιβάλλον ανήλθαν σε €4,2 δισ. (άμεσες και έμμεσες, [Δ11](#)).

Δ11: Άμεσες και έμμεσες περιβαλλοντικές επενδύσεις στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ στην Ελλάδα, 2014-2020
(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Επισκόπηση της εφαρμογής της Περιβαλλοντικής Πολιτικής στην Ελλάδα, Σεπ. 2022](#))

Μέσο	Πιστώσεις για το περιβάλλον (€ εκατ.)
Στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ + ΤΣ)	3 306,7
Άμεσες περιβαλλοντικές επενδύσεις	2 426,8
νερό	1 159,7
απόβλητα	763,5
ποιότητα του αέρα	39,9
βιοποικιλότητα και φύση	85,7
αποκατάσταση του εδάφους	17,6
κλίμα και διαχείριση κινδύνων	360,3
Έμμεσες περιβαλλοντικές επενδύσεις	879,9
ανανεώσιμες μορφές ενέργειας	43,1
ενεργειακή απόδοση	220,6
άλλες μορφές ενέργειας	33,0
βιώσιμες μεταφορές	517,0
βιώσιμος τουρισμός	47,3
ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας, έρευνα και καινοτομία	19,0
Στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ / αγροτική ανάπτυξη	744,5
Άμεσες περιβαλλοντικές επενδύσεις	729,8
νερό	505,8
κλίμα και διαχείριση κινδύνων	224,1
Έμμεσες περιβαλλοντικές επενδύσεις	14,7
ανανεώσιμες μορφές ενέργειας	10,7
ενεργειακή απόδοση	4,0
Στο πλαίσιο του ΕΤΘΑ	133,1
Άμεσες περιβαλλοντικές επενδύσεις	131,3
προστασία του περιβάλλοντος και αποδοτικότητα των πόρων	131,3
Έμμεσες περιβαλλοντικές επενδύσεις	1,8
ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας, έρευνα και καινοτομία	1,8
Στο πλαίσιο των συνολικών κεφαλαίων ΕΔΕΤ	4.184,4
Άμεσες περιβαλλοντικές επενδύσεις	3.288,0
Έμμεσες περιβαλλοντικές επενδύσεις	896,4

Για την περίοδο 2021-2027, στο πλαίσιο του [Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας \(Ελλάδα 2.0\)](#), η χώρα θα διαθέσει το 37,5% του προϋπολογισμού (περίπου €12 δισ.) σε κλιματικούς στόχους, υλοποιώντας μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για την προώθηση της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Μεταξύ άλλων, το σχέδιο προβλέπει χρηματοδότηση για την ενεργειακή αναβάθμιση περισσότερων από 100.000 κατοικιών, 8.000 σημεία ηλεκτρικής φόρτισης και 220 πράσινα λεωφορεία αστικών μεταφορών στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, επενδύσεις για αναδασώσεις, την προστασία της βιοποικιλότητας, τον μετριασμό των πλημμυρών και την αναβάθμιση των δικτύων άρδευσης καθώς και βελτίωση της διαχείρισης των απορριμμάτων.

Εκτός από τα κονδύλια της Ε.Ε. που προορίζονται για την Ελλάδα για την περίοδο 2021-2027, υπάρχουν διάφορα άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ε.Ε. που είναι ανοικτά σε όλα τα κράτη μέλη, για παράδειγμα: το πρόγραμμα LIFE (€5,4 δισ.), το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» (€95,5 δισ.), ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (€33,7 δισ.) και το πρόγραμμα InvestEU. Τα μέσα αυτά θα στηρίξουν επίσης την πράσινη μετάβαση, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας για την προστασία του περιβάλλοντος (πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»), τις καθαρές μεταφορές και την καθαρή ενέργεια (μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη») και τις βιώσιμες υποδομές (InvestEU).

Σημειώνεται ότι το [Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας \(Ελλάδα 2.0\)](#) αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την ενίσχυση επενδύσεων ψηφιακού μετασχηματισμού, πράσινης μετάβασης, ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και βελτίωσης των δεξιοτήτων. Η γενική κατεύθυνση στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ) από τους πόρους του είναι κατανοητή και αποδεκτή, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής πολιτικής. Όμως, ο περιορισμός των ενισχύσεων μεγαλύτερων επιχειρήσεων σε επιδοτούμενα δάνεια είναι περιοριστικός ως προς την απορρόφηση των πόρων σε αυστηρά χρονοδιαγράμματα και την επιτάχυνση των απαραίτητων επενδύσεων.

Οικονομικά Στοιχεία Μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ
€374 δισ.
66% συνόλου

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
€58 δισ.
46% συνόλου

ΠΩΛΗΣΕΙΣ
€63 δισ.
40% συνόλου

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ
€4,2 δισ.
37% συνόλου

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
228.000
13% συνόλου

ΜΙΣΘΟΙ
€6,3 δισ.
25% συνόλου

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ
€2,6 δισ.
25% συνόλου

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ
€1,2 δισ.
46% συνόλου

Τα ποσοστά αναφέρονται στο σύνολο: α) 29,5 χιλ. οικονομικών καταστάσεων χρήσης 2020 (ενεργητικό, ίδια κεφάλαια, πωλήσεις και κέρδη), β) των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα (εργαζόμενοι), γ) των τακτικών αποδοχών και ασφαλιστικών εισφορών των ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ (μισθοί και ασφαλιστικές εισφορές) και δ) των εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων (φόροι).

Πηγή: Εκτιμήσεις ΣΕΒ με βάση στοιχεία 2020 από ICAP, Υπουργείο Οικονομικών, ΕΦΚΑ, ΕΛΣΤΑΤ.

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτομία επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh

B-1000 Bruxelles

T: +32 (0) 2 662 26 85

E: kdiamantouros@sev.org.gr

**ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ**

